

महाराष्ट्र शासन

शैक्षणिक दिनदर्शिका

(इयत्ता पाचवी)

जून ते ऑगस्ट २०२०

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

प्रेरणा व मार्गदर्शन

मा.ना.उद्धवजी ठाकरे
मुख्यमंत्री
महाराष्ट्रराज्य

मा.ना.अजित पवार
उपमुख्यमंत्री
महाराष्ट्रराज्य

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.ओमप्रकाश उर्फ बच्चू बाबाराव कडू
राज्य मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.वंदना कृष्णा(भा.प्र.से.)
अपर मुख्य सचिव
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.विशाल सोळंकी(भा.प्र.से.)
आयुक्त (शिक्षण)
महाराष्ट्र राज्य

शुभेच्छा संदेश...

जीवनातील विविध समस्यांना सामोरे जाताना शिक्षणाची ज्योत तेवत ठेवणाऱ्या असंख्य बालकांसमोर कोविड-१९ मुळे एक नवीन आव्हान उभे राहिले आहे. सर्व पालक, शिक्षक, शिक्षणप्रेमी यांच्यापुढे भविष्यातील शिक्षणाच्या व्यवस्थेबाबत प्रश्न निर्माण झाले आहेत. पण पुरोगामी महाराष्ट्र या अडचणीतूनही मार्ग काढून विद्यार्थी व शिक्षक यांच्या आरोग्याला प्राधान्य देऊन विद्यार्थ्यांचे शिक्षण होत राहिल यासाठी प्रयत्न करत राहिल आणि शिक्षणातही मागे राहणार नाही याची मला खात्री आहे.

आरोग्याला प्राधान्य देऊन शिक्षण चालू ठेवता येईल काय यावर शासन पातळीवर बरीच चर्चा होऊन शाळा बंद असल्या तरी मुलांच्या शिकण्याची प्रक्रिया कायम ठेवण्यासाठी शालेय शिक्षण विभाग 'शैक्षणिक दिनदर्शिका' घेऊन येत आहे. शिक्षण विभागाच्या या प्रयत्नांना सर्व शिक्षक, विद्यार्थी, शाळा व्यवस्थापन समिती व पालकांनी सकारात्मक प्रतिसाद द्यावा असे आवाहन मी या निमित्ताने करते.

सर्वांना नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या शुभेच्छा!

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मनोगत

महाराष्ट्रातील सर्व विद्यार्थी, पालक आणि शिक्षकांना नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या हार्दिक शुभेच्छा!

कोविड-१९ च्या प्रादुर्भावामुळे मागील काही दिवसांपासून आपण अनेक संकटांचा सामना करत आहोत. आरोग्य आणि दैनंदिन उदरनिर्वाहाचा प्रश्न असणाऱ्या असंख्य बालकांना परिस्थितीमुळे शिक्षण सोडण्याची वेळ येऊ नये तसेच शिक्षणाशी, शिक्षकांशी त्यांचा संबंध तुटू नये यासाठी मागील २ महिन्यांपासून आम्ही 'शाळा बंद, पण शिक्षण आहे...' ही अभ्यासमाला सुरु ठेवली होती आणि त्याला महाराष्ट्रभरातून प्रचंड प्रतिसाद मिळाला. शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये १५ जूनपासून सर्व महाराष्ट्रात प्रत्यक्ष शाळा सुरु करण्यात अनेक अडचणी आहेत. त्यामुळे आपण डिजिटल माध्यमातून शिक्षण देण्याचा निर्णय घेतला आहे. या पार्श्वभूमीवर राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेने शैक्षणिक दिनदर्शिकेची निर्मिती केली आहे. या शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर शिक्षक, पालक यांनी अत्यंत विचारपूर्वक करून विद्यार्थ्यांचे शिकणे अधिक समृद्धकरणे आवश्यक आहे. प्रत्यक्ष शाळा सुरु होत नाहीत तोपर्यंत विद्यार्थी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करून आपल्या सवडीनुसार आणि वेळेनुसार शिक्षण घेऊ शकणार आहेत. यामध्ये अध्ययन पूरक साहित्य, कृती, स्वाध्याय यांचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे. आम्ही दीक्षा, रेडिओ, टेलिव्हिजन, अध्ययन व्यवस्थापन प्रणाली (LMS) इत्यादी माध्यमातून विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचण्यासाठी प्रयत्नशील असून त्याचाच एक भाग म्हणून शैक्षणिक दिनदर्शिका तयार करण्यात आली आहे. या उपक्रमास शिक्षक, पालक व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील आणि शिक्षणाची प्रक्रिया सुरु ठेवतील अशी मला आशा आहे.

शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा प्रमुख उद्देश हा या संकटाच्या कालावधीमध्ये देखील विद्यार्थी शिक्षणप्रवाहात रहावा हाच आहे. आरोग्यासोबतच विद्यार्थ्यांचे शिक्षण हे ही महत्वाचे आहे. यासाठीच घरी बसून देखील विद्यार्थी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करून त्याच्या वेळेनुसार शिकू शकणार आहे. शाळा बंदच्या कालावधीमध्ये नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या प्रारंभीच्या अनुषंगिक कृती तसेच अध्ययन अनुभव पूर्णतः देणे शक्य होणार नाही पण काही अध्ययन अनुभव हे या उपलब्ध ई-साहित्याच्या माध्यमातून देणे नक्कीच शक्य होणार आहे.

दिनकर पाटील

संचालक

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण

परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

नमस्कार विद्यार्थी मित्रहो,

सध्या कोविड-१९ या रोगामुळे संपूर्ण जग विविध समस्यांना सामोरे जात आहे. त्याला शिक्षणक्षेत्रही अपवाद नाही. जगभरातील शाळा-महाविद्यालये अनिश्चित काळासाठी बंद आहेत. शिक्षक, विद्यार्थी, पालक हे सर्वजण शाळा कधी सुरु होणार याविचारात आहेत. शाळा सुरु करता येत नसल्या तरी शिकणे जास्तीत जास्त समृद्ध करता येऊ शकेल का याचा विचार शासनपातळीवरही होत आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणासाठी दीक्षा ऍप, रेडिओ, टेलिव्हिजन,अध्ययन व्यवस्थापन प्रणाली (LMS) यांचा वापर करण्यासाठी सुद्धा शासन प्रयत्नशील आहे. त्याचाच एक भाग म्हणून दीक्षा ऍप्लिकेशनचा वापर मुलांच्या अध्ययनासाठी करण्याचा एक छोटासा प्रयत्न शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या रूपात आम्ही करत आहोत. शैक्षणिक दिनदर्शिका स्मार्ट पीडीएफ रूपात असून यामध्ये दिलेल्या अध्ययन स्रोतांवर स्पर्श केल्यास संबंधित ई-साहित्य आपल्यासमोर व्हिडिओरूपामध्ये दिसेल. शैक्षणिक दिनदर्शिका पाहताना इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीची समस्या जाणवत असल्यास रेंज आहे अशा ठिकाणी जाऊन संबंधित ई-साहित्य दीक्षा ऍप्लिकेशनवरून आपण डाऊनलोड करू शकतो व इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी नसलेल्या ठिकाणी ऑफलाईन वापरू शकतो.

महाराष्ट्र राज्यातील सर्वच विद्यार्थी व पालक सहजपणे वापर करू शकतील असा जून, जुलै व ऑगस्ट २०२० या महिन्यांसाठीचा अध्ययन साहित्यस्रोतांचा संच शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या रूपामध्ये आपणा सर्वांसाठी उपलब्ध करून देत आहोत. प्राप्त परिस्थितीत उपलब्ध अध्ययन स्रोतांच्या मदतीने तयार केलेल्या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस शिक्षक, पालक व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील असा विश्वास वाटतो. शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग आपल्या पाल्याचे किंवा आपल्या विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुकर करण्यासाठी नक्कीच होईल अशी आशा आहे.

शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी पालक आणि शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली वापरावयाची आहे. तसेच शिक्षकांनी फोन कॉल, व्हाट्सअप या माध्यमातून विद्यार्थी आणि पालक यांच्या संपर्कात राहून शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या साह्याने मुलांचे शिक्षण आनंददायी कसे होईल यासाठी प्रयत्न करावयाचा आहे. विद्यार्थ्यांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करत असताना पालक आणि घरातील इतर वडीलधारी मंडळी तसेच मोठे बहीण-भाऊ यांच्या देखरेखीखाली अध्ययन साहित्य वापरावे. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये अध्ययनस्रोत म्हणून दीक्षा ऍप वरील संबंधित घटकांचे ई साहित्य दिले आहे. या साहित्याचा वापर संदर्भ म्हणून करण्यापूर्वी शिक्षकांशी चर्चा करणे आवश्यक आहे त्याचप्रमाणे शिक्षकांच्या सूचनेनुसार पाठ्यपुस्तकांचाही वापर आवश्यक आहे.

केवळ शैक्षणिक दिनदर्शिका पुरवल्याने विद्यार्थ्यांचा अभ्यास पूर्ण होणार नसून शिक्षकांनी सतत पालक व विद्यार्थ्यांच्या संपर्कात राहणे त्यांच्याशी चर्चा करणे, त्यांना काही प्रश्न विचारणे या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचे सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापन करावे. विद्यार्थ्यांवर सतत ऑनलाईन चाचण्यांचा मारा करणे योग्य नाही. त्याचप्रमाणे लेखी गृहपाठ, स्वाध्याय आणि चाचण्यायामुळे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन कंटाळवाणे होणार नाही याचीही दक्षता शिक्षकांनी घेणे आवश्यक आहे. त्याच प्रमाणे विद्यार्थीनिहाय या नियोजनामध्ये लवचिकता सुद्धा असावी.

शिक्षकांसाठी सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका सर्व शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचवावी.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी वापरायला सुरु करण्यापूर्वी शिक्षकांनी सर्व वापरकर्त्या विद्यार्थ्यांशी व पालकांशी फोन, व्हिडीओ कॉल, ग्रुप कॉल, कॉन्फरन्स कॉल करून संवाद साधावा आणि शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरून अभ्यास कसा करावा याबद्दल मार्गदर्शन करावे.
3. वर्गशिक्षकांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना फक्त अभ्यासबद्दल बोलू नये. हा संवाद अनौपचारिक असावा. विद्यार्थी, कुटुंब, सध्याची दिनचर्या व घरात सध्या स्वीकारलेली जबाबदारी, आजूबाजूच्या परिस्थितीबाबत त्याचे मत याबद्दल चर्चा करून शिक्षक - विद्यार्थी संबंध दृढ होतील याची काळजी घ्यावी.

4. वर्गशिक्षकांनी, विषयशिक्षकांनी पाठ शिकताना पुस्तकाचा कसा वापर कसा करावा याबद्दल सूचना घाव्यात.
5. प्रत्येक पाठाचे ई-साहित्य बघण्यापूर्वी व बघितल्यानंतर काय करावे याबद्दलही विद्यार्थ्यांना सांगावे.
6. त्याचप्रमाणे पाठातील ई-साहित्याशी संबंधित समांतर उपक्रम आणि स्वाध्याय ह्याबाबतीत विद्यार्थ्यांशी संवाद साधावा.
7. नियमित अभ्यासाला पर्याय म्हणून आपण दीक्षा ऍपचा वापर आपण करत नाही आहोत तर शिक्षक आणि विद्यार्थी यांच्यातील आंतरक्रियेतून जे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन घडते त्याला पूरक साहित्य किंवा शैक्षणिक साहित्य म्हणून ई - साहित्याचा वापर करणे अपेक्षित आहे.
8. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये देण्यात आलेल्या कृतीशिवाय शिक्षकांनी आपल्या स्तरावर इतर आवश्यक कृती व उपक्रम विद्यार्थ्यांना पुरविण्यास हरकत नाही.

शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरण्यासाठी विद्यार्थी व पालक यांच्याकरिता महत्वाच्या सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका म्हणजे पाठ्यपुस्तकातील पाठांवर आधारित नियोजन असून त्याचा उद्देश विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुलभ करणे हा आहे.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिकेनुसार अध्ययन करताना यावर्षी आपल्याला पुरवलेल्या नवीन पाठ्यपुस्तकांचा उपयोग करावा.
3. दीक्षाऍप पाहण्यापूर्वी एकदा पाठ्यपुस्तकातून संबंधित पाठ वाचावा. त्याचप्रमाणे ई-साहित्य पाहिल्यानंतरही ई-साहित्यातील अध्ययन घटक पुन्हा वाचणे अधिक फायदेशीर ठरेल.
4. पाहिलेल्या आणि वाचलेल्या अध्ययन घटकांत काही समस्या असल्यास ती आपले पालक, घरातील ज्येष्ठ व्यक्ती, मोठे बहीण-भाऊ शिक्षक यांच्याशी चर्चा करावी.
5. एक पाठ अभ्यासून संपल्यानंतर त्यावरील स्वाध्याय पूर्ण करावा व शक्य झाल्यास तो घरातील ज्येष्ठांकडून तपासून घ्यावा.
6. दररोज प्रत्येक विषयाचा अभ्यास करण्याची सवय लावून घ्या.
7. ठराविक कालावधीनंतर शिक्षकांनी पाठवलेल्या चाचण्याही सोडवा.
8. ई-साहित्य वापरताना घरातील ज्येष्ठ व्यक्तींच्या सानिध्यातच रहा.
9. ई-साहित्य सलगपणे न पाहता प्रत्येक विषय संपल्यानंतर थोडी विश्रांती घ्या. मोबाईल किंवा इलेक्ट्रॉनिक गॅजेट काही वेळासाठी दूर ठेवा.
10. इ.१ ली व २ रीच्या विद्यार्थ्यांनी दीक्षा ऍप व पाठ्यपुस्तक घरातील वडीलधाऱ्या मंडळींच्याच मदतीने वापरायचे आहे.
11. आवश्यक तेथे सांगितलेल्या कृती, प्रयोग किंवा उपक्रम करण्यापूर्वी वडीलधाऱ्या मंडळींना त्याची कल्पना द्या अथवा त्या कृती किंवा उपक्रम त्यांच्या मदतीनेच करा.
12. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमधील लिंक open होत नसल्यास सदर घटकाशी संबंधित ई-साहित्य DIKSHA APP च्या माध्यमातून आपणास पाहता येईल. यासाठी DIKSHA APP आपल्या मोबाईल मध्ये DOWNLOAD करून घ्यावे. तसेच पाठ्यपुस्तकामध्ये देण्यात आलेल्या QR CODE DIKSHA APP मधून SCAN करून ही पाहता येईल.

DIKSHA APP DOWNLOAD करण्यासाठी [येथे क्लिक करा](#)

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

(इयत्ता पाचवी)

माहे - जून, जुलै, ऑगस्ट २०२०

इयत्ता – पाचवी

माहे – जून २०२०

विषय – मराठी

आ ठ व डा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
3	05.01.01	माय मराठी! (गाणे)	येथे क्लिक करा	गाणे साभिनय म्हणण्याचा प्रयत्न करतात. गाण्यास लावलेल्या विविध चाली समूहावर शेअर करतात.
4	05.01.07 05.01.08	बंडूची इजार	येथे क्लिक करा	पाठाचे अभिवाचन करूया. 'माझा शब्दसंग्रह'- या पाठ्यपुस्तकातील ज्या शब्दांचा अर्थ मला समजणार नाही त्या शब्दांचे अर्थ शब्दकोशातून शोधून माझा शब्द संग्रह या कृतीमध्ये वहीत लिहिणार लिहूया.

माहे – जुलै २०२०

विषय – मराठी

आ ठ व डा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	05.01.01 05.01.11	वल्हवा रं वल्हवा	येथे क्लिक करा	गाणे तालासुरात म्हणून समूहावर शेअर करू या. दिलेल्या लिंकद्वारे कोकणातीलनिर्गसौंदर्याचा परिचय करून घ्या. नौका, लाटा, समुद्र याविषयी दोन -दोन वाक्यात समजलेली माहिती लिहा.- या चिन्हा विषयी चर्चा करतात
2	05.01.06 05.01.08 05.01.10	सावरपाडा एक्सप्रेस: कविता राऊत	येथे क्लिक करा	पाठाचे मुकवाचन करा, पाठातील मला समजलेली 'कविता' तुमच्या शब्दात वर्णन करा. कृती- तुम्हालाही एखादा खेळ आवडत असेल तर तो का आवडतो? त्याविषयी दहा ओळीत माहिती लिहा. एका छान कृतीद्वारेतुम्हाला आवडणाऱ्या

				<p>खेळांचे , इतरही वैयक्तिक व सामूहिक खेळांचे वर्तमानपत्रातून फोटो व त्या विषयीची माहिती यांचे कात्रण जमा करून संग्रहित करा. वरील सर्व माहिती समूहावर शेअर करा.</p> <p>'नाम' या शब्दाची पुस्तकात, सोबत दिलेल्या लिंकद्वारेओळख करून घेऊया. घरात व परिसरात 'नाम' या शब्दाची ओळख करून देणाऱ्या वस्तूंचे नावे लिहून समूहावर शेअर करूया.</p>
3. + 4 .	05.01.02 05.01.12 05.01.13	मुंग्यांच्या जगात	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>पाठाचे मूकवाचन करू या. मुंग्यांचे कोणते गुण तुम्हाला आत्मसात करावेसे वाटतात ते लिहा. सोबत दिलेल्या लिंकद्वारे पाठात आलेल्या वर्णनाची माहिती जाणून घ्या, निरीक्षण करा. तसेच 'अन्नसाखळी' या शब्दाविषयी सोबत दिलेल्या लिंक द्वारे माहिती करून घ्या. समूहावर वरीलमाहितीची चर्चा करा. पाठात आलेल्या 'नामाची' यादी करा.</p>

माहे – ऑगस्ट २०२०

विषय – मराठी

आ ठ व डा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	05.01.01 05.01.07 05.01.15	माहेर	येथे क्लिक करा	<p>कविता साभिनय म्हणतील. कवितेतील विविध शब्दांचा अर्थ'माझा शब्दसंग्रह' मध्ये लिहा व समजून घ्या.</p> <p>कृती -परिसरात असलेल्या विविध मातीचे नमुने गोळा करा. तसेच नागपंचमीची गाणी यांचा संग्रह करा. जमवलेल्या मातीचा नमुना पासून आवडीची खेळणी किंवा किल्ला बनवा. समूहावरफोटोशेअरकरा. 'सर्वनामया शब्दा विषयी जाणून घेऊया '. पान क्रमांक 17यातील नाम वसर्वनाम कोणते याविषयी समूहावर चर्चा करूया.</p>
2	05.01.12 05.01.13	अरण्यलिपी	येथे क्लिक करा	<p>तुम्हाला कळलेला 'अरण्यलिपी' या शब्दाचा अर्थ लिहा. समूहावर शेअर करा.</p>

	05.01.10			<p>कृती-तुमच्या दोन्ही हातांच्या बोटांचे ठसे कागदावर घ्या, त्याचे निरीक्षण करा, ठशातील सारखेपणा, वेगळेपणा सांगा.</p> <p>पान क्रमांक वरील परिच्छेद वाचून त्यातील 21 सर्वनामांची यादी तयार करा. यादी तयार करताना ती कोणत्या नामासाठी आलेली आहे ते लिहा.</p>
3	05.01.01 05.01.02 05.01.08 05.01.15	प्रिय बाई...	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>पत्राचे प्रकट वाचन व मूक वाचन करा. सोबत दिलेल्या लिंक द्वारे किंवा पाठाखालील स्वाध्याययातील 'एका वाक्यात उत्तरे द्या 'यावरून पत्राची संकल्पना समजली का? प्रश्न असतील तर समुहावर शेअर करा .</p> <p>कोरोना काळात टीव्हीवरील कोणकोणते कार्यक्रम तुम्ही घराच्या सोबत बघितले आहेत ते तुम्हाला का आवडले, कारण लिहा. तसेच या काळात तुम्हाला तुमच्या नातेवाईकांना भेटता आले नाही, तेव्हा तुम्ही त्यांच्याशी कोण कोणत्या माध्यमातून संवाद साधला तो लिहा (चित्ररूपात).</p> <p>तुम्ही वाचलेल्या पत्रात बाईनी उर्मिलाचे पत्र वाचून काय उत्तर पाठवले असेल याची कल्पना करा व तसे पत्र लिहा.</p> <p>पाठात आलेल्या नाम व सर्वनाम यांची यादी करा.</p>
4	05.01.01 05.01.11 05.01.13	जनाई	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>पाठाचे प्रकट वाचन व मूक वाचन करा. स्वतःच्या शब्दांत पाठातील एक-एक घटनाक्रम क्रमाने लिहा. समुहावर शेअर करा. त्यानंतर स्वतःच्या शब्दांत कथा सारांश रूपात सांगा. पाठात आलेल्या वाकप्रचारांचा तुम्हाला समजलेला अर्थ लिहा समुहावर शेअर करा.</p> <p>पान क्रमांक वर दिलेली कृती 28'आपण समजून घेऊया' यात'-संयोग चिन्हाची ओळख करून घेऊया व ते का वापरतात हे स्वतःच्या शब्दांत सांगूया. तसेच पाठात आलेल्या नामांची व सर्व नामांची यादी करा.</p>

माहे – जून २०२०

विषय – गणित

आ ठ व डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
3	-	रोमन संख्याचिन्हे	ई बालभारती-Link - http://cart.ebalbharti.in/BalBooks/ebook.aspx येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none">समान आकाराच्या काड्या किंवा शक्य असल्यास आईस्क्रीमचे चमचे जमवा. वहीवर खालील आकार या काड्या/चमच्यांपासून तयार करून चिकटवा. <p style="text-align: center;">I V X L C D M</p> <ul style="list-style-type: none">अक्षरे तयार झाली की त्यांची नावे खालीलप्रमाणे समजून घ्या. I-1 V-5 X-10 L-50 C-100 D-500 M-1000संख्यालेखनाच्या या पद्धतीला रोमन संख्याचिन्हे म्हणतात.घड्याळामध्ये वेळेचे आकडे या चिन्हांनी दाखवतात हे तुम्ही पाहीले असेल.रोमन संख्याचिन्हांचे खालील नियम वाचून समजून घ्या.संख्यालेखनाच्या या पद्धतीला रोमन संख्याचिन्हे म्हणतात.घड्याळामध्ये वेळेचे आकडे या चिन्हांनी दाखवतात हे तुम्ही पाहीले असेल.रोमन संख्याचिन्हांचे खालील नियम वाचून समजून घ्या.

				<div style="border: 1px solid red; padding: 5px;"> <p>नियम 1 : I व X यांपैकी एखादे चिन्ह दोनदा किंवा तीनदा एकापुढे एक लिहिल्यास त्यांची बेरीज करून संख्या मिळतात. उदा., II = 1+1=2 XX = 10+10=20 III = 1+1+1=3</p> <p>नियम 2 : I आणि X ही चिन्हे एकापुढे एक जास्तीत जास्त तीन वेळा लिहितात. V हे चिन्ह एकापुढे एक लिहीत नाहीत.</p> <p>नियम 3 : I किंवा V यांपैकी एखादे चिन्ह मोठ्या संख्येच्या चिन्हाच्या उजवीकडे लिहिले, तर त्याची किंमत मोठ्या संख्येच्या चिन्हाच्या किंमतीत मिळवली जाते. उदा., VI = 5+1=6 XI = 10+1=11 XV = 10+5=15 VII = 5+2=7 XII = 10+2=12 XVI = 10+5+1=16 VIII = 5+3=8 XIII = 10+3=13</p> <p>नियम 4 : I हे चिन्ह V किंवा X या चिन्हाच्या डावीकडे लिहिले, तर त्याची किंमत V किंवा X च्या किंमतीतून वजा केली जाते, मात्र I हे चिन्ह V किंवा X च्या मागे एकापेक्षा जास्त वेळा लिहीत नाहीत.</p> </div> <ul style="list-style-type: none"> • आता खालील संख्या काड्यांच्या मदतीने व वरील नियमांच्या मदतीने लिहिण्याचा सराव करा. 12, 48, 122, 356, 999, • रोमन संख्याचिन्हांमध्ये 0 का लिहीत नाहीत? किंवा 0 साठी कोणतेही चिन्ह का नाही? या प्रश्नांची उत्तरे इंटरनेट वापरून google वर शोधा. • आपल्या मोबाईलमधील playstore मध्ये रोमन संख्याचिन्हांवरील एखादा गेम डाऊनलोड करून तो खेळा व मोठमोठ्या संख्या कशा वाचतात व लिहितात ते समजून घ्या. • शेवटी पाठ्यपुस्तकातील उदाहरणे सोडवा. • 1 ते 20 या संख्या देवनागरी, आंतरराष्ट्रीय व रोमन लिपीत तुमच्या वहीत लिहा. • तुमच्या परिसरात रोमन संख्या कोठे कोठे दिसतात ? त्यांची यादी करा.
4	-	रोमन संख्याचिन्हे	<p>ई बालभारती-Link - http://cart.ebalbharti.in/BalBooks/ebook.aspx</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1 ते 20 यामधील रोमन संख्यावापरून बेरीज आणि वजाबाकीची उदाहरणे तयार करून सोडवा. • पुढा, छोट्या काड्या वापरून रोमन संख्या दर्शविणारे घड्याळ प्रतिकृती तयार करा.

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	05.71.01 = मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात. परिसरातील 1000 पेक्षा जास्त किमतीच्या संख्या वाचतात व लिहितात.	संख्याज्ञान (आंतरराष्ट्रीय संख्याचिन्हे)	ई बालभारती-Link - http://cart.ebalbh arati.in/BalBooks /ebook.aspx येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> • आंतरराष्ट्रीय संख्याचिन्हे वापरून 1 ते 100 ची अंक सारणी लिहा. • 0 ते 9 हे अंक वापरून दोन अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहा. • 0 ते 9 हे अंक वापरून तीन अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहा. • 0 ते 9 हे अंक वापरून चार अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहा . <p>हे अंक वापरून पाच अंकी वीस 9 ते 0 संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहा .</p>
2	05.71.01 = मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात. परिसरातील 1000 पेक्षा जास्त किमतीच्या संख्या वाचतात व लिहितात.	संख्याज्ञान (सहा अंकी संख्यांची ओळख)	ई बालभारती-Link - http://cart.ebalbh arati.in/BalBooks /ebook.aspx येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> • 0 ते 9 हे अंक वापरून सहा अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहा. • 1,00,0009,00,000 अशा लक्षच्या पटीतील संख्या अंकात व अक्षरात लेखन करा. • 1,11,1119,99,999 अशा सहा अंकी संख्या अंकात व अक्षरात लेखन करा. • कोणत्याही सहा अंकी संख्या दिलेल्या सारणीत लिहून सांगून संख्यावाचनाचा सराव करा. • (किमान दहा संख्या) <p>ल दशह हजा शत दश एकक क्ष जार र क क 2 4 6 5 0 7</p>

				दोन लक्ष शेंह्याळीस हजार पाचशे सात
3	05.71.01 = मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात. परिसरातील 1000 पेक्षा जास्त किमतीच्या संख्या वाचतात व लिहितात.	संख्याज्ञान (सात अंकी संख्यांची ओळख)	ई बालभारती-Link - http://cart.ebalbh-arati.in/BalBooks/ebook.aspx येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> 0 ते 9 हे अंक वापरून सात अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहिण्यास सांगाव्यात. 10,00,00090,00,000 अशा दशलक्षच्या पटीतील संख्या अंकात व अक्षरात लेखन करण्यास सांगावे. 11,11,111 99,99,999 अशा सहा अंकी संख्या अंकात व अक्षरात लेखन करण्यास सांगावे. कोणत्याही सात अंकी संख्या दिलेल्या सारणीत लिहिण्यास सांगून संख्यावाचनाचा सराव घ्यावा. (किमान दहा संख्या) <p>दश लक्ष दशहजार शतक लक्ष क्षजार जातक रकक 1 2 4 0 4 1 0</p> <p>बारा लक्ष चाळीस हजार चारशे दहा</p>
4	05.71.01 = 1000 पेक्षा मोठ्या संख्यांवर, स्थानिक किमती जाणून घेऊन चार मुलभूत अंकगणिती क्रिया करतात.	संख्याज्ञान (संख्येचे विस्तारित रूप व अंकाची स्थानिक किंमत) (संख्येचा लहान मोठेपणा)	ई बालभारती-Link - http://cart.ebalbh-arati.in/BalBooks/ebook.aspx येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> कागदाचे कार्ड तयार करून त्यावर रंगीत पेनने खालील संख्या लिहा. प्रत्येक संख्येसाठी असे भरपूर कार्ड तयार करा. 1, 10, 100, 1000, 10,000, 1,00,000, 10,00,000 सहा व सात अंकी संख्या तयार करून त्यांचा विस्तार सारणीमध्ये स्थानानुसार विस्तार करा. सहा व सात अंकी संख्या तयार करून त्यांचा विस्तार बेरजेच्या रूपात लिहा. प्रथम कोणतीही संख्या विस्तारित रूपात मांडून त्या विस्तारावरून तयार

			<p style="text-align: center;">येथे क्लिक करा</p>	<p>होणारी संख्या अक्षरात लिहा. (किमान दहा संख्या)</p> <ul style="list-style-type: none"> चिन्हाचा वापर करून पाच अंकी, सहा अंकी व सात अंकी संख्यांमधील तुलना करा. (प्रत्येकी 10 उदाहरणे) <p>जसे : 52522 > 52440</p> <p>387960 > 254056</p>
--	--	--	---	--

माहे – ऑगस्ट २०२०

विषय – गणित

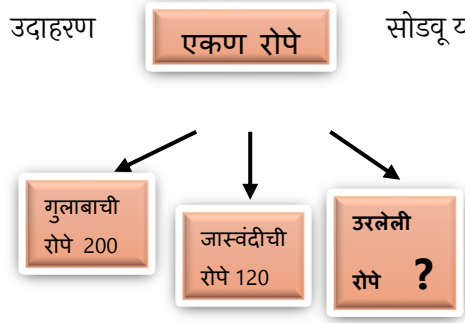
आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	05.71.01 = मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात. परिसरातील 1000 पेक्षा जास्त किमतीच्या संख्या वाचतात व लिहितात.	संख्याज्ञान (कोटीची ओळख)	<p>ई बालभारती-Link - http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/ebook.aspx</p> <p style="text-align: center;">येथे क्लिक करा</p>	<ul style="list-style-type: none"> 0 ते 9 हे अंक वापरून आठ अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहा . 1,00,00,0009,00,00,000 अशा कोटीच्या पटीतील संख्या अंकात व अक्षरात लेखन करा. 1,11,11,1119,99,99,999 अशा आठ अंकी संख्या अंकात व अक्षरात लेखन करा. कोणत्याही आठ अंकी संख्या दिलेल्या सारणीत लिहिण्यास सांगून संख्यावाचनाचा सराव करा . (किमान दहा संख्या) <p>को दश ल द ह श द ए टी ल क्ष श जा त श क क्ष ह र क क क जा र</p> <p>3 9 2 4 6 5 1 7</p> <p>तीन कोटी ब्याण्णव लक्ष शेहेचाळीस हजार पाचशे सतरा</p>

2	05.71.01 = 1000 पेक्षा मोठ्या संख्यांवर, स्थानिक किमती जाणून घेऊन चार मुलभूत अंकगणिती क्रिया करतात. मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात.	संख्यांवरील क्रिया - बेरीज	<p>ई बालभारती-Link - http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/ebook.aspx</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<ul style="list-style-type: none"> पाच अंकी संख्या वापरून बेरजेवर आधारित शाब्दिक उदाहरणे तयार करा व लिहा. (किमान १०) <p>जसे : वरदने पूरग्रस्तांसाठी 24,650 रुपये देणगी दिली. अरिंजयने 15,000 रुपये देणगी दिली. तर दोघांची मिळून एकूण देणगी किती झाली?</p> <ul style="list-style-type: none"> सहा अंकी संख्या वापरून बेरजेवर आधारित शाब्दिक उदाहरणे तयार करा व लिहा. (किमान १०) बेरजेवर आधारित तयार केलेली वरील शाब्दिक उदाहरणे मांडणी करून (घरे आखून) सोडवा.
3	05.71.01 = 1000 पेक्षा मोठ्या संख्यांवर, स्थानिक किमती जाणून घेऊन चार मुलभूत अंकगणिती क्रिया करतात. मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात.	संख्यांवरील क्रिया - वजाबाकी	<p>ई बालभारती-Link - http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/ebook.aspx</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<ul style="list-style-type: none"> पाच अंकी संख्या वापरून वजाबाकीवर आधारित शाब्दिक उदाहरणे तयार करा व लिहा. (किमान १०) <p>जसे : शिष्यवृत्ती परीक्षेसाठी एका जिल्ह्यातून 16,875 विद्यार्थ्यांनी नोंदणी केली. त्यापैकी 16,760 विद्यार्थी परीक्षेला बसले. तर किती विद्यार्थी परीक्षेला बसू शकले नाहीत?</p> <ul style="list-style-type: none"> सहा अंकी संख्या वापरून वजाबाकीवर आधारित शाब्दिक उदाहरणे तयार करा व लिहा. (किमान १०) वजाबाकीवर आधारित तयार केलेली वरील शाब्दिक उदाहरणे मांडणी करून (घरे आखून) सोडवा.
4	05.71.01 = 1000 पेक्षा मोठ्या संख्यांवर, स्थानिक	संख्यांवरील क्रिया - मिश्र उदाहरणे	<ul style="list-style-type: none"> ई-बालभारती Link - http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/ebook.aspx 	<p>मिश्र उदाहरणे तयार करू या.</p> <ul style="list-style-type: none"> काही उदाहरणांमध्ये एकापेक्षा अधिक संख्यांवरील क्रिया कराव्या लागतात. (बेरीज , वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार)

किमती
जाणून घेऊन
चार मुलभूत
अंकगणिती
क्रिया
करतात.
मोठ्या
संख्यांवरील
उदाहरणे
सोडवतात.

[येथे क्लिक करा](#)

पुढे आपण नमुनादाखल एक उदाहरण तयार केले आहे. यात बेरीज आणि वजाबाकी या दोन्ही क्रिया एकत्रित कराव्या लागतील. उदा. आमोदने बागेत एकूण .रोपे लावली 570 रोपे 120 रोपे गुलाबाची व 200 त्यापैकी .उरलेली रोपे मोगऱ्याची आहेत .जास्वंदीची आहेत मोगऱ्याची ,तर ओळख पाहू रोपे किती असतील ? आता वरील उदाहरण सावकाश वाचा. मुख्य अंक व क्रियादर्शक शब्दांना अधोरेखित करा. नेमक्या कोणत्या क्रिया कराव्या लागतील याचा विचार करा. आता आपण उदाहरण सोडवू या .

$$\begin{array}{r} 200 \quad \text{गुलाबाची रोपे} \\ + 120 \quad \text{जास्वंदीची रोपे} \\ \hline 320 \quad \text{दोन्ही मिळून झालेली रोपे} \end{array}$$

आता एकूण रोपांमधून म्हणजेच 570 मधून 320 रोपे वजा केल्यास आपल्याला मोगऱ्याची रोपे मिळतील.

$$\begin{array}{r} 570 \quad \text{एकूण रोपे} \\ 320 - \quad \text{गुलाब आणि जास्वंदीची मिळून रोपे} \\ \hline 250 \quad \text{मोगऱ्याची रोपे} \end{array}$$

- आता अशाच प्रकारची बेरीज आणि वजाबाकी या दोन्ही क्रिया एकत्रित करता येतील अशी मिश्र उदाहरणे तयार करा. आणि मांडणी करून सोडवून घ्या. (किमान 10)

माहे – जून २०२०

विषय – इंग्रजी

आ ठव डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
3	05.17.20 Recites/Sings some songs and poems with action. 05.17.15 Reads and understands maps, charts and other graphics	Songs and Greetings 'A' to 'Z'	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 1 or click on given link. <ul style="list-style-type: none">Listen & learn the song. Sing it with actions. QR Code on Page No. 3 Watch the videos and Observe the picture and find words for the letters A to Z
4	05.17.18 Enjoys short skits and plays. 05.17.21 Participates in skits and playlets with interest. 05.17.18 Enjoys short skits and plays. 05.17.16 Writes numbers in figures as well as in words		येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	 QR Code on Page No. 4 <ul style="list-style-type: none">Listen the dialogue and match the dialogue with proper picture. Listen again and practice it. QR Code on Page No. 6 <ul style="list-style-type: none">Listen the story and from it, note down four numbers in figures.<ul style="list-style-type: none">Read the numbers aloud. Make a big chart of numbers 1 to 100 written in words.

माहे - जुलै

विषय - इंग्रजी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	05.17.20 Recites/ Sings some songs and poems with action.	Unit one – Revision B-I-N-G-O	(Text Book & DIKSHA App) QR Code on Page No.8 येथे क्लिक करा	Use DIKSHA App & Scan the QR Code or click on given link. <ul style="list-style-type: none">Listen & learn the song. Sing it with actions.
2	05.17.08 Reads silently with comprehension. Writes event in logical order.	Vanishing Sentences	QR Code on Page No.8 येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none">Read the first sentence carefully.Read next sentences saying missing word without watching it from previous sentence.Read the whole sentence from memory without watching. Do the same activity with any other sentence from your textbook.
3	05.17.15 Reads and understands maps, charts and other graphics. 05.17.09 Writes dictation of words, phrases and	Talking about Things - 1	QR Code on Page No.9 येथे क्लिक करा QR Code on Page No.10 येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none">Name each picture. Make meaningful phrases using the names and words given.

	sentences for different purposes such as lists, paragraphs, dialogues etc.	Sentence Race		<ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. <p>Complete the set of sentences in each track using new word / words.</p>
4	05.17.06 Frames different questions on various topics and situations.	Say 'Yes' or 'No'!	QR Code on Page No.11 येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> • Complete the sentences and make meaningful questions. • Read aloud the words in each set. <p>Ask these questions to someone who can answer.</p>

माहे - ऑगस्ट २०२०

विषय - इंग्रजी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	05.17.11 Writes paragraphs in English from verbal, visual clues with appropriate punctuation marks. Writes a continuous and meaningful	Talking about Things - 2	QR Code on Page No.12 येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> • Read the sentences aloud. • Replace the colourful word and read again. <p>Observe the pictures and frame sentences for each of these words.</p>

	ul passage.			
2	05.17.04 Understands questions, requests, commands in games and sports, etc and acts accordingly.	Unit one = Revision Action Time	(Text Book & DIKSHA App) QR Code on Page No.13 येथे क्लिक करा	Use DIKSHA App & Scan the QR Code or click on given link. <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos and listen the commands. • Read the words from Box A & B and Write down five or more meaningful commands. Name the object in the picture and say what all you can do with it.
3	05.17.09 Writes dictation of words, phrases and sentences for different purposes such as lists, paragraphs, dialogues etc.	Words We Know	QR Code on Page No.14 येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> • Read each word. • Prepare a card for each word. Put the word cards in alphabetical order. • Find rhyming words. • Find the words that begin with 'h' and 't' Find the words that end with 'e' and 'y'
4	05.17.20 Recites/Sings some songs and poems with action.	Cuckoo	QR Code on Page No.15 येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> • Listen the song and repeat it. • Recite and sing it. • Find rhyming words in the poem. • List the names of months from the poem. Copy the names of months. Write in Marathi alongside.

माहे - जून २०२०

विषय - परिसर अभ्यास-1

आ ठव डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
3		पूर्व तयारी (इयत्ता ४थी - परिसर अभ्यास भाग -१ पाठ १३. दिशा व नकाशा)	येथे क्लिक करा प्रत्यक्ष अनुभव	<p>पहिल्या तीन तासिका - सूर्य उगवताना व मावळताना निरीक्षण करून स्वतःच्या घराच्या चारही दिशा निश्चित करा. त्यानंतर कागदाच्या वरच्या बाजूला उत्तर दिशा येईल या प्रकारे घराचा नकाशा कागदावर काढा.</p> <p>दुसऱ्या तीन तासिका - सलग तीन दिवस रोज सूर्योदय व सूर्यास्तच्या वेळ यांची नोंद करा. त्या आधारावर दिवस किती काळ व रात्र किती काळ सध्या आहे हे शोधा.</p> <p>त्यानंतर मे महिन्यात सूर्योदय व सूर्यास्त यांची वेळ कोणती होती? या बाबत आठवून, असे शक्य न झाल्यास घरातील वाडीलधारी मंडळी यांची मदत घेऊन मे महिना व जून महिना या तीन दिवस व रात्रीचा कालावधी यातील तफावत शोधा.</p> <p>तसेच 'मे महिन्यातील दिवस व रात्र तसेच जून महिन्यातील दिवस व रात्र यातील जाणवणारा फरक.' या बदल पाच निरीक्षणे नोंदवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.</p>
4	05.95A. 06	पाठ १. आपली पृथ्वी - आपली सूर्यमाला	दीक्षा APP येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<p>पहिल्या तीन तासिका - दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.</p> <p>वर्षअखेरपर्यंत निश्चित होतील 'गगनयान'चे अंतराळवीर</p> <p>नवी दिल्ली : भारताने आता आपल्या अंतराळयानातून आपले अंतराळवीर मोहिमेवर पाठवण्याची कल्पना सगळी सुरू केलेली आहे. 'गगनयान' यान आठ दिवसांसाठी अंतराळ प्रवासासाठी जाणाऱ्या अंतराळवीरांची निवड यावर्षाच्या अखेरपर्यंत निश्चित होईल, त्यामध्ये महिला अंतराळवीरही असणार आहेत. सध्या 'गगनयान' मोहिमेसाठी इंधन सजविलेल्या विमान पायलटाची ओळख केली जात आहे. या मोहिमेसाठी जे पायलट निवडले जातील त्यांना अनेक चाचण्या व खंडार प्रशिक्षणातून जावे लागेल. त्यानंतरच त्यांची अंतिम निवड होईल. अर्थातच भारताच्याच यानातून अंतराळाला जाणारे पहिले अंतराळवीर बनण्याचा सन्मान मोठाच आहे.</p> <p>भारतीय इवाईटलाच्या एका वरिष्ठ अधिकार्याने दिलेल्या माहितीनुसार ही प्रक्रिया यंअखेरीस पूर्ण होईल. सरकार व 'इस्रो'ने डिसेंबर २०२१ रोजी जानेवारी २०२२ साली 'गगनयान' मोहिमे सुरुवातीचे लक्ष्य ठरवले आहे. या मोहिमेसाठी तीन अंतराळवीर निवडले जाणार आहेत, त्यांची निवड विहिंदी पायलट पुरवणपुत्र केली जाईल.</p>
				<p>चवथी व पाचवी तासिका - भारतीय अंतराळ मोहिम संबंधित शिक्षकांनी उपलब्ध करून दिलेल्या</p>

			प्रत्यक्ष अनुभव	<p>खालीलप्रमाणे बातमीचे वाचन करून भारतीय अंतराळ मोहिमांबाबत माहिती मिळवा. तसेच प्राप्त माहिती बाबत ९ ते १० ओळीत माहिती लिहा.</p> <p>सहावी तासिका -सलग एक आठवडा चंद्र कलेचे निरीक्षण करून; त्याचे दरोरोज चित्र काढा. त्या आधारावर आपली निरीक्षणे नोंदवा.</p>
--	--	--	-----------------	--

माहे - जुलै

विषय - परिसर अभ्यास-1

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	05.95A.06 05.95A.06	पाठ १. आपली पृथ्वी - आपली सूर्यमाला	 <p>दीक्षा APP येथे क्लिक करा</p>	<p>पहिल्या दोन तासिका - पुस्तकातील पान क्र. ०२ वरील सूर्यमाला आकृतीचे निरीक्षण करून पान क्र. ०३ वरील सांगा पाहू या प्रश्नांची उत्तरे द्या. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.</p> <p>पुढच्या चार तासिका - दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.</p>
2	05.95A.06	पाठ २ पृथ्वीचे फिरणे	स्वाध्याय	पहिली एक तासिका - माहे जुनच्या तिसऱ्या आठवड्यात चंद्र कलेचे निरीक्षण करून; त्याचे दरोरोज काढलेले चित्र व पाठ्यपुस्तक पान क्र ०९ वर दिलेल्या चंद्राच्या विविध कला यांची सांगड घालून

			<p>प्रत्यक्ष अनुभव</p> <p>स्वाध्याय</p>	<p>पाठ्यपुस्तक पान क्र ०८ वर दिलेल्या पौर्णिमा व अमावास्या तसेच चांद्रमास व तिथी याची माहिती वाचा. त्या आधारावर प्राप्त माहिती बाबत ९ ते १० ओळीत माहिती लिहा.</p> <p>दुसरी व तिसरी तासिका - चेंडू (शक्यतोवर मोठा) किंवा फुगा घेऊन त्यावर एका बाजूने प्रकाश येईल (उदा. खिडकीतून / दारातून / विद्युत दिवा/ विजेरी) अशी व्यवस्था करा. त्या चेंडूवर टिकली चिकटवा. ही टिकली म्हणजे आपण पृथ्वीवर आहोत ते ठिकाण असे गृहीत धरा. त्यानंतर तो चेंडू अगदी हळुवार गोल फिरवा त्या आधारावर दिवस व रात्र कशा प्रकारे होते हे समजून घ्या.</p> <p>चौथी ते सहावी तासिका - माहे जूनच्या चौथ्या आठवड्यात केलेल्या सूर्योदय व सूर्यास्त यांच्या वेळेच्या नोंदी तसेच या आठवड्यात सूर्योदय व सूर्यास्त यांची वेळ या नोंदी घेऊन पुस्तकातील पान क्र. ०८ वरील 'माहित आहे का तुम्हाला' अंतर्गत दिलेली माहिती समजून घ्या.</p>
3	05.95A.06	३. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>तुम्हाला पाणी कोठून मिळते ? तुमचे घर कोणत्या आधारावर बांधलेले आहे? तुम्हाला श्वसन करण्यासाठी कशाची गरज असते ? या प्रश्नांची उत्तरे वहीत लिहा.</p> <p>पर्वत, डोंगर , दरी , खिंड , मैदान इत्यादी भूरूपांची चित्रे काढा,</p> <p>१. पृथ्वीवर पाण्याचे साठे कोणकोणत्या स्वरूपात आढळतात त्यांची यादी करा. २. सर्वात मोठा पाण्याचा स्रोत कोणता ते वहीत लिहा. ३. तुमचा गावाजवळ नदी</p>

				असेल तर त्या नदीचे नाव लिहा. ४. पृथ्वीवरील महासागरांची नावे लिहा.
4		३. पृथ्वी आणि जीवसृ ष्टी	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	पृथ्वीच्या वातावरणाचे विविध थर कोणते . . यादी करा जलचक्राची आकृती वहीत काढा. जमिनीवर, पाण्यात आणि हवेत आढळणाऱ्या सर्व वनस्पती व प्राण्यांची यादी बनवाजास्तीत . जास्त नावे आठवून शक्य तेवढी मोठी यादी करा त्यापैकी . वहीत लिहा.

माहे – ऑगस्ट २०२०

विषय – परिसर अभ्यास-1

आ ठ व डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	05.95A.0 6	४. पर्यावरणा चे संतुलन	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	आपल्या आजूबाजूला असलेल्या सजीवांचे निरीक्षण करा त्यांची चित्रे काढून त्यांचा . आकार, रंग याबाबत आपले निरीक्षण नोंदवा. तुमच्या घराजवळच्या सजीव व निर्जीव वस्तूंची यादी बनवा परिसरातील सर्व . घटक एकमेकांवर कसे अवलंबून आहेत ते वहीत लिहा.
2	05.95A.0 9	४. पर्यावरणाचे संतुलन	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	नाकतोडा गवत खातो, नाकतोड्याला पक्षी खातात .हि साखळी दाखविणारे चित्र काढा. जलचक्र, वायुचक्र, अन्नजाळे, आदींच्या आकृत्या काढा .

3	05.95A.09	६. कुटुंबातील मुल्ये	दीक्षा APP येथे क्लिक करा	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
4	05.95A.09	६. कुटुंबातील मुल्ये	स्वाध्याय	खालील प्रत्येक विषयांवर १० ओळी लिहा. त्याचा फोटो काढून शिक्षकांना पाठवा. घरामध्ये आजी –आजोबा व वृद्ध मंडळी यांचे महत्व. माझी कौटुंबिक जबाबदारी माझ्या लहान / मोठे बहिण-भाऊ यांचे विषयी माझी जबाबदारी

माहे – जून २०२०

विषय – परिसर अभ्यास-2

आठ वडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
3	05.95B.02 भूतकाळातील व वर्तमानकाळातील चालीरीती, प्रथा ,तंत्रे यांच्यातील बदलांचा नाणी, चित्रे स्मारके वस्तुसंग्रहाल ये इत्यादी तसेच ज्येष्ठांशी संवाद यामधून मागीवा घेतात.	१.इतिहास म्हणजे काय?	(इतिहास प्रस्तावना) येथे क्लिक करा (इतिहासाची शास्त्रीय पद्धती) येथे क्लिक करा	परिसर अभ्यास भाग 2 मधील पाठ क्रमांक 1 इतिहास म्हणजे काय? याचे वाचन करण्यास सांगणे. पाठातील घटक क्रमांक १.१ इतिहास :भूतकाळातील घटनांचे ज्ञान करून देणारे शास्त्र याविषयी प्रस्तावना ऐकण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे पाठातील घटक क्रमांक १.२ इतिहासाची शास्त्रीय पद्धती याविषयी माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.

4		१.इतिहास म्हणजे काय?	(इतिहास आणि आपण) येथे क्लिक करा (भूतकाळ आणि भविष्यकाळ) येथे क्लिक करा (पुरातत्व) येथे क्लिक करा सराव(Interactive) येथे क्लिक करा	पाठातील घटक क्रमांक १.३ इतिहास आणि आपण याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे. घटक क्रमांक १.४ भूतकाळ आणि भविष्यकाळ या घटकाबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे. पुरातत्व बद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे. प्रश्नोत्तरे सरावासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून सराव करण्यास सांगणे. कृती पान क्रमांक 2 वरील इतिहासातील भांडीग्रंथ,ताम्रपट, व हस्तलिखितेनाणी, या चित्रांचे निरीक्षण करण्यास सांगणे. गावातील ऐतिहासिक वास्तू, मंदिरेधार्मिक, स्थळे यांची माहिती पालकांच्या मदतीने घेण्यास सांगणे. गावातील पारंपरिक चालीरीती व प्रथा पालकांच्या मदतीने जाणून घेण्यास सांगणे.
---	--	----------------------	---	--

माहे – जुलै

विषय – परिसर अभ्यास-2

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1		२.इतिहास आणि कालसंकल्पना	(काळाची विभागणी आणि कालरेषा) येथे क्लिक करा	पाठ क्रमांक 2 -इतिहास आणि कालसंकल्पना हा पाठ वाचण्यास सांगणे. पाठातील घटक क्रमांक 1 काळाची विभागणी आणि कालरेषा यासंबंधी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.
2		२.इतिहास आणि कालसंकल्पना	(इसवी सनाचा काळ व इसवी सनापूर्वीचा काळ) येथे क्लिक करा	घटक क्रमांक 2 इसवी सनाचा काळ व इसवी सनापूर्वीचा काळ याबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.

			(कालगणना आणि कालगणनेच्या पद्धती) येथे क्लिक करा	घटक क्रमांक 3 कालगणना आणि कालगणनेच्या पद्धती याबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.
3	२.इतिहास आणि कालसंकल्पना	(इतिहासाची कालविभागणी) येथे क्लिक करा	(कालमापनाच्या वैज्ञानिक पद्धती आणि कालनिश्चिती) येथे क्लिक करा	घटक क्रमांक 4 इतिहासाची कालविभागांनी याबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे. घटक क्रमांक 5 कालमापनाच्या वैज्ञानिक पद्धती आणि कालनिश्चिती याबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.
4	२.इतिहास आणि कालसंकल्पना	(काळाची विभागणी आणि कालरेषा) सराव येथे क्लिक करा		पाठातील आलेल्या विविध संकल्पनेचा सराव करण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून प्रश्नोत्तराचा सराव करण्यास सांगणे. स्वतःची जन्मापासून अतापर्यंतच्या महत्वपूर्ण घटनांची कालरेषा तयार करण्यास सांगणे. पाठ्यपुस्तक पान क्रमांक 10 वरील दिलेल्या मासिक नियोजनानुसार स्वतःचे ऑगस्ट महिन्याचे नियोजन तयार करण्यास सांगणे.

माहे – ऑगस्ट २०२०

विषय – परिसर अभ्यास-2

आ ठ व डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1		३.पृथ्वीवरी ल सजीव	(प्रस्तावना व पृथ्वीची उत्पत्ती) येथे क्लिक करा	पाठ क्रमांक 3-पृथ्वीवरील सजीव हा पाठ वाचण्यास सांगणे. पाठ क्रमांक 3 पृथ्वीवरील सजीव मधील घटक क्रमांक ३.१ पृथ्वीची उत्पत्ती व घटक क्रमांक ३.२ पृथ्वीवरील सजीवांची निर्मिती याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.
2		३.पृथ्वीवरी ल सजीव	(पृथ्वीवरील प्राणिसृष्टी) येथे क्लिक करा	घटक क्रमांक ३.३ पृथ्वीवरील सजीवसृष्टी या बद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.
3		३.पृथ्वीवरी ल सजीव	(पृथ्वीवरील सजीव सृष्टी- सराव) येथे क्लिक करा	पृथ्वीवरील सजीव सृष्टी या पाठातील प्रश्नोत्तराचा सराव करण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून सराव करण्यास सांगणे.
4		३.पृथ्वीवरी ल सजीव	उपक्रम	उपक्रम विविध आकाराच्या चेंडूच्या साहाय्याने सूर्यमालाची प्रतिकृती तयार करण्यास सांगणे. तुमच्या परिसरातील प्राण्यांची यादी करण्यास सांगणे.

धन्यवाद !